

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: UP II 01 – 043/24-4/1
Podgorica, 08.04.2024. godine

Na osnovu čl. 14 Zakona o elektronskim medijima ("Sl.list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i čl. 126 stav 3 i 4 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list CG", 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), rješavajući po žalbi gospođe Bojane Jokić iz Podgorice (zavedena kod Agencije za elektronske medije pod br. UP II 01-043/24-4 od 26.03.2024. godine), Savjet Agencije za elektronske medije na sjednici održanoj 08.04.2024. godine, donio je

RJEŠENJE

1. **Odbija se, kao neosnovana, žalba** Bojane Jokić iz Podgorice, izjavljena protiv Rješenja Agencije za elektronske medije br. UP P 02-043/24-8/4 od 08.03.2024. godine.
2. Ovo Rješenje će se objaviti na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org
3. Protiv ovog Rješenja može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Rješenjem direktorice Agencije za elektronske medije br. UP P 02-043/24-8/4 od 08.03.2024. godine, odbijen je kao neosnovan prigovor gospođe Bojane Jokić iz Podgorice, na rad privrednog društva „Lipa Media“ d.o.o. iz Danilovgrada, emitera opšteg televizijskog programa „TV E“, zavedene pod brojem UP P 02-043/24-8 od 08.02.2024. godine.

U ostavljenom roku, gospođa Bojana Jokić iz Podgorice je uložila žalbu Savjetu Agencije za elektronske medije (u daljem tekstu: „Savjet Agencije“) protiv navedenog prvostepenog rješenja (zavedena kod Agencije za elektronske medije pod br. UP II 01-043/24-4 od 26.03.2024. godine), zbog povreda pravila postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava.

U žalbi se navodi da pobijano rješenje „ne sadrži valjane razloge o odlučnim činjenicama od kojih zavisi primjena materijalnog prava i ovakvo postupanje predstavlja kršenje odredbe čl. 6 st.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer ovaj član obavezuje javnopravne organe da daju valjano obrazloženje svojih odluka. Uz obrazloženje koje je dato u konkretnom slučaju nijesu dati razlozi kojima bi se potvrdila pravilnost rješavanja ove upravne stvari, što predstavlja povredu pravila postupka iz čl. 22 st.7 Zakona o upravnom postupku“.

Nadalje, podnositeljka žalbe ukazuje da je „postupanjem prvostepenog organa povrijeđeno pravo stranke na izjašnjavanje u upravnom postupku predviđeno članom 14 Zakona o upravnom postupku, kojim je propisano da stranka ima pravo da učestvuje u upravnom postupku radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su od značaja za donošenje upravnog akta, te da prije donošenja upravnog aktra stranka ima pravo da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka. Takođe, članom 111 Zakona o upravnom postupku propisano je da je javnopravni organ dužan da obavijesti stranku o rezultatima ispitnog postupka, a da stranka ima pravo da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka, a da je javnopravni organ propustio da postupi u skladu sa čl. 14 i čl. 111 Zakona o upravnom postupku, što predmetno rješenje čini nezakonitim. U ovom upravnom postupku zainteresovano lice je Vesna Bratić, te da je prvostepeni organ istu trebao pozvati da učestvuje u istom, a kako je propušteno to da uradi to je došlo do pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja“.

U žalbi se ukazuje da je u konkretnom slučaju došlo do kršenja odredbi čl. 12 st.1, čl. 17 st.2 i 40 st.2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima i ukazuje da „je jasno da je emiter prekršio standarde vezane za zabranu uvredljivog govora, zabranu diskriminacije po osnovu pripadnosti

etničkoj grupi, što proizilazi iz potenciranja riječi 'domina' i Trebinja, kao mjesta rođenja Vesne Bratić. Obrazloženje pobijanog rješenja da izraz 'domina' znači isključivo ono što je u rečnicima navedeno i da nema seksualnu konotaciju ukazuje na nesinzibilnost Agencije kada je u pitanju mizoginija i seksualizacija žene u javnom prostoru i da sami kontekst i doživljaj osobe kojoj je upućena riječ bliže definiše da li se radi o činu mržnje ili ne, a ne sama lingvistička definicija riječi. U brojnim odlukama Evropski sud za ljudska prava je izrazio stav da javne ličnosti moraju da trpe visok stepen kritike, međutim sporni prilog se ne može smatrati kritikom već uvredom i diskriminacijom što predstavlja kršenje člana 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama'.

U konačnom podnositeljka žalbe je navela da „pitanje javnog interesa vezano za Vesnu Bratić i predmetnu stvar može da bude samo postupak koji se vodi pred Osnovnim sudom u Podgorici, po tužbi Zaštitinika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, u kom postupku se utvrđuje pitanje njene odgovornost“, predložila je da „drugostepeni organ poništi prvostepeno rješenje i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje“.

Na sjednici održanoj 08.04.2024. godine, Savjet Agencije je razmotrio predmetnu žalbu i tom prilikom ostvario uvid u sljedeće spise predmeta:

- Prigovor Bojane Jokić (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. UP P 02-043/24-8 od 08.02.2024. godine);
- Nalaz Sektora za monitoring (akt broj UP P 02-043/24-8/1 od 13.02.2024. godine);
- Zahtjev za izjašnjenje emitera povodom navoda iz prigovora (akt broj UP P 02-043/24-8/2 od 14.02.2024. godine);
- Izjašnjenje emitera (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 02-043/24-8/3 od 20.02.2024. godine);
- Rješenje direktora Agencije po prigovoru (akt br. UP P 02-043/24-8/4 od 08.03.2024. godine);
- Žalbu Bojane Jokić na Rješenje direktora Agencije (zavedena pod br. UP II 01-043/24-4 od 26.03.2024. godine).

Razmatrajući osnovanost žalbenih navoda, a na osnovu informacija i navoda sadržanih u spisima predmeta, Savjet Agencije je konstatovao sljedeće:

- 1) Dana 08. februara 2024. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor gospođe Bojane Jokić iz Podgorice na rad privrednog društva „Lipa Media“ d.o.o. iz Danilovgrada (u daljem tekstu: „emiter“), komercijalnog emitera opšteg televizijskog programa „TV E“ (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 02-043/24-8 od 08.02.2024. godine), u vezi sa programskim sadržajem „Na kraju dana“, koji je emitovan dana 06. februara 2024. godine.

Podnositeljka prigovora navela je da je u navedenoj emisiji emiter bivšu ministarku prosvjete, nauke, kulture i sporta gospođu Vesnu Bratić „oslovio 'dominom iz Trebinja'“.

Po mišljenju podnositeljke prigovora „termin domina koristi se za opisivanje seksualnih radnica koje za novac pored seksualnih usluga i tuku klijente, taj termin ne da je adekvatan, nego mizogin, sekstičan i krajnje degutant“, kao i da „se kosi sa svim pravilima kojima elektronski mediji moraju da se pridržavaju“.

- 2) Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 13.02.2024. godine (akt broj UP P 02-043/24-8/1 od 13.02.2024. godine). Agencija je dana 14.02.2024.g., pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list CG“, br. 35/11, 7/16 i 8/19, u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-29 i uputila je tim povodom emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj UP P 02-043/24-8/2 od 14.02.2024. godine).
- 3) U ostavljenom roku emiter je dostavio Izjašnjenje, u kome je ukazano da je „u emisiji na 'Na kraju dana' jedna od tema bila i aktuelna situacija povodom sporova koje je država izgubila po tužbama smijenjenih direktora, a koje je u prethodnom periodu razriješila bivša ministarka Vesna Bratić“. U izjašnjenja se „podsjeća“ da je gospođa Vesna Bratić „tada bila zadužena za četiri resora, što nikad do tad nije bio slučaj, kao i da je prva ministarka koja je na taj način razriješila sve direktore vaspitno obrazovnih ustanova“. Emiter ističe da je i „u tom kontekstu pomenuta, kao dominantna u

smislu četiri resora koje je pokrivala (u Vladi sa 12 ministarstava) i onoga što je učinila kao ministarka, jer nikad nije bio pokrenut toliki broj sporova u oblasti obrazovanja, a za koje postoji sumnja da je odgovorna jedna osoba". Nadalje, u nastavku izašnjenja se navodi da „Dominus u rimskom pravu označava osobu koja ima vlast, pa i pravo na zastupanje u sudu (parničenje)“, pa je i, kako se navodi, „u tom smislu upotrijebljen termin Domina, odnosno Dominis litis ili gospodar parnice“. Ukazano je da „ni u jednom trenutku termin domina nije imao drugačiju konotaciju, što je jasno iz samog teksta u emisiji“, kao i da „termin domina u dostupnim riječnicima ima sljedeća značenja: gospođa, vladarka, nastojnica vaspitnog zavoda, figura u igri domina“ i zaključuje da „samo pogrešna percepcija može uputiti na pogrešno tumačenje predmetnog termina“.

- 4) Članom 12 st.1 Pravilnika propisano je da je zabranjeno ugrožavanje privatnosti pojedinca, objavljivanjem informacija o privatnom životu bez njegovog znanja i pristanka, osim u slučaju nedvosmislenog postojanja opravdanog javnog interesa.
- 5) Članom 17 Pravilnika je propisano da programski sadržaji elektronskih medija ne smiju biti usmjereni na kršenje zajamčenih sloboda i prava čovjeka i građanina ili izazivanje nacionalne, rasne i vjerske netrpeljivosti ili mržnje. Takođe je propisano da je u programima elektronskih medija zabranjeno emitovanje programskih sadržaja kojim se potencira pripadnost etničkoj grupi, polu ili seksualnoj opredijeljenosti kao obliku diskriminacije prema njima. Nadalje, propisano je i da su elektronski mediji su dužni da izbjegavaju korišćenje uvredljivih termina koji bi se mogli povezati sa određenom društvenom grupom.
- 6) Članom 40 stav 2 Pravilnika je propisano da psovke, pogrđni izrazi i druge vrste vulgarnosti i žargonski govor u informativnom, obrazovnom i sličnim programima su zabranjeni i mogu se koristiti samo u odgovarajućem edukativnom ili umjetničkom kontekstu.
- 7) Neosnovano se žalbom ističe da u konkretnom slučaju u obrazloženju nijesu dati razlozi kojima bi se potvrdila pravilnost rješavanja ove upravne stvari, što predstavlja povredu pravila postupka iz čl. 22 st.7 Zakona o upravnom postupku i u suprotnosti je sa čl. 6 st.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer ovaj član obavezuje javnopravne organe da daju valjano obrazloženje svojih odluka. Ovo iz razloga jer je prvostepeni organ u obrazloženju prvostepenog rješenja za svoju odluku dao valjane i jasne razloge koje u svemu prihvata i drugostepeni organ.
- 8) Prije svega, po nalaženju drugostepenog organa prvostepeno rješenje je u svemu pravilno i zakonito i nije učinjena povreda odredaba upravnog postupka iz čl. 14 i čl. 111 Zakona o upravnom postupku na koje povrede se žalbom neosnovano ukazuje. Naime, u konkretnom slučaju predmetni upravni postupak pokrenut je po prigovoru žaliteljke, nakon čega je prvostepeni organ uputio zahtjev za izjašnjenje emiteru protiv koga je prigovor podnijet. Time je prvostepeni organ u potpunosti postupio u skladu sa odredbom člana 111 Zakona o upravnom postupku i omogućio stranci protiv koje je postupak pokrenut da se izjasni, te nije bio u obavezi da o rezultatima ispitnog postupka obavještava podnositeljku prigovora-žaliteljku, s obzirom na to da bi se u tom slučaju obesmisllila navedena odredba Zakona o upravnom postupku jer bi neograničeno izjašnjavanje stranaka dovelo do odugovlačenja postupka. Takvo postupanje bilo bi u suprotnosti sa načelom ekonomičnosti i efikasnosti postupka, kao jednim od osnovnih načela propisanim u članu 10 Zakona o upravnom postupku. Pored toga, podnositeljka prigovora je u svom prigovoru, a potom i u izjavljenoj žalbi jasno izložila sve činjenice i okolnosti potrebne za rješavanje stvari.

Takođe, prvostepeni organ nije bio u obavezi da poziva gospođu Vesnu Bratić da učestvuje u ovom upravnom postupku jer ista nije stranka u postupku. Dakle, u ovom postupku ne odlučuje se o zaštiti prava ili pravnog interesa tog lica, posebno kod činjenice da za postojanje povrede standarda u elektronskim medijima nije od značaja subjektivni stav pojedinca, na koji se odnosi sporni prilog, već bi to mogao biti predmet nekog drugog postupka koji je u nadležnosti pravosudnih organa, a ne Agencije kao regulatora u oblasti medija.

- 9) Navodi podnositeljke žalbe da je jasno da je emiter prekršio standarde vezane za zabranu uvredljivog govora i zabranu diskriminacije po osnovu pripadnosti etničkoj grupi, što proizilazi iz potenciranja riječi „domina iz Trebinja“, nijesu osnovani. Naime, prvostepeni organ je analizirao emitovani sadržaj i uzeo u obzir dva tumačenja upotrebe termina „domina“ - podnositeljke prigovora/žalbe koja ga dovodi u vezu sa, kako je navela „seksualnim radnicama koje za novac pored seksualnih usluga i tuku klijente“ i emitera, koji navodi da termin upućuje na osobu koja ima značajnu vlast odnosno „vladarku“. Predmetni segment predstavljao je osvrt povodom donošenja presude u postupku za naknadu materijalne štete, koji su protiv bivše ministarke prosvjete, nauke, kulture i sporta vodili direktori škola, zbog nezakonitog razrješenja. Radi o događaju koji je od

značaja za sagledavanje posljedica procesa u kojem je, u određenom kratkom periodu, smijenjen značajan broj direktora obrazovnih institucija i koji je izazvao podijeljena mišljenja javnosti, te je prvostepeni organ pravilno zaključio da se radi o pitanju od javnog interesa. Imajući u vidu kontekst ukupno emitovanog sadržaja i cjelinu priloga (tokom najave, kao pokrivalice korišćeni su kadrovi zabilježeni ispred prostorija Ministarstva prosvjete i Zavoda za školstvo, tabla na kojoj je naznačen natpis: „Crna Gora Ministarstvo prosvjete“ i grafička insertacija sa kolokvijalnim imperativom „sjeti jedan“), ne može se sa sigurnošću utvrditi da je namjera upotrebe termina „domina“ bila sa „mizoginom“ ili „seksističkom“ pozadinom. Mjera za diskriminatoran govor se ne može izreći u slučajevima kada se ne može nedvosmisleno i sa sigurnošću utvrditi zloupotreba slobode izražavanja, tj. kada se ne mogu jasno raspoznati pogrdni ili nepristojni termini, o čemu je dovoljne i jasne razloge dao prvostepeni organ u svom obrazloženju koje u svemu prihvata i drugostepeni organ.

- 10) Ocijenjeni su kao neosnovani navodi žalbe da se u konkretnom slučaju radi o uvredi i diskriminaciji. Sporni prilog ima u fokusu pitanje od javnog interesa jer je tema istog donijeta sudska presuda koja će za posledicu imati isplatu naknade štete na teret javnih prihoda. Pravilno zaključuje prvostepeni organ da je emiter iako nema značaja za temu, nepotrebno akcentovao okolnost iz privatnog života javne ličnosti, odnosno da je ministarka „iz Trebinja“. Međutim, iz konteksta cjeline priloga ne može se sa sigurnošću zaključiti da je izrečenim povrijeđeno njeno pravo na zaštitu od diskriminacije, na šta se neosnovano žalbom ukazuje.
- 11) Podnositeljka žalbe nije iznijela nove dokazne predloge ili činjenice kojim bi se potvrdila osnovanost podnijete žalbe, odnosno koje bi ukazivale da Agencija nije, prilikom donošenja prvostepenog Rješenja, potpuno i pravilno utvrdila sve činjenice i okolnosti koje su od značaja za donošenje Rješenja.

Savjet Agencije je utvrdio da je postupak koji je prethodio prvostepenom Rješenju pravilno i zakonito sproveden i da je Rješenje pravilno i na zakonu zasnovano, a žalba neosnovana.

Saglasno navedenom, Savjet Agencije je odlučio kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će biti objavljeno na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

PRAVNA POUKA

Ovo Rješenje je konačno i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom Crne Gore.

 Predsjednik
Savjeta Agencije za elektronske medije
dr Branko Bošković

Dostavljeno:

- Gospođa Bojana Jokić
- Privredno društvo „Lipa Media“ d.o.o. iz Danilograda
- Direktorica Agencije za elektronske medije
- Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga
- Arhiva